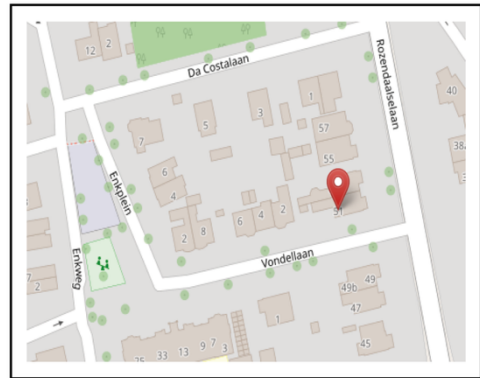

Dubbele Villa
Rozendaalselaan 51-53
6881 LB Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000397, 0000398
Inschrijving register 24 december 2008
Kadastrale aanduiding Velp F 921, F 107

Historie en ligging:

Deze markante aan de westzijde van de Rozendaalselaan, op de hoek met de Vondellaan, gelegen vrijstaande dubbele villa werd in 1905 ontworpen door Klaas van Rijse in opdracht van C.J. Rose. De architect Klaas van Rijse was in het laatste decennium van de 19de eeuw werkzaam in Pretoria, Zuid-Afrika. President Kruger trok in 1887 voor zijn belangrijkste opdrachten de Friese architect Sytze Wopkes Wierda aan. Wierda ontwierp in Pretoria o.a. het parlement en het Paleis van Justitie. Wierda en zijn later gearriveerde collega's Klaas van Rijse en Willem J. de Zwaan ontwierpen verscheidene andere overheids-, kerkelijke en militaire gebouwen. Opmerkelijk zijn de door van Rijse ontworpen officierswoningen in Hollandse neorenaissancestijl die men zich zonder meer in Nederland zou kunnen voorstellen. In Velp bevinden zich voor zover bekend nog twee andere door van Rijse ontworpen villa's: het eigen woonhuis Rozendaalselaan 33;35 (Pretoria) uit 1903 en Rozendaalselaan 55;57 uit 1908. Het rijk gedecoreerde pand is een goed voorbeeld van overgangsarchitectuur. Deze vorm van bouwen is karakteristiek voor de relatief korte periode 1900-1910 en is van toepassing op veel bouwwerken die rond de eeuwwisseling zijn ontstaan en die een overgang vormen van de neostijlen en historisme naar een meer moderne, niet of nog weinig aan historische stijlelementen gebonden architectuur. Over het algemeen is er sprake van het door elkaar gebruiken van elementen uit de neorenaissance, chaletstijl en Art Nouveau/Jugendstil, naast Berlagiaanse en rationalistische kenmerken. Bovenstaande uit zich met name in de combinatie van baksteen met verschillende kleuren verblendsteen, lateien uitgevoerd in hard- of cementtenen of ijzeren profielbalken, topgevels met sierspanten en/of pseudovakwerk en ajourwerk, rond- of hoefijzerbogen boven deuren en vensters. Typisch is ook het gebruik van elementen uit de neorenaissance als speklagen en blinde segmentboogjes met siermetselwerk. Deze worden echter niet meer in pleister uitgevoerd doch in verblendsteen.

Bovengenoemde kenmerken zijn met uitzondering van het gebruik van verblendsteen terug te vinden in het pand. De indeling van de woonhuizen is echter nog traditioneel. Het pand wordt omgeven door een tuin met smalle zijtuintjes en een ruime voor- en achtertuin van de weg gescheiden door een gietijzeren hek. Ieder woonhuis heeft een tussen twee bakstenen kolommen gevat smeedijzeren dubbel draaihek. De kolommen zijn voorzien van witgeschilderde piramidevormige kunststenen dekplaten.

Plattegrond en opbouw:

Het pand in baksteen opgetrokken pand is gebouwd op een nagenoeg rechthoekige plattegrond en heeft twee bouwlagen onder een overstekend schilddak met aan de voorzijde twee ingestoken zadeldaken gedekt met gesmoorde Tuile du Nord pannen. In het voorschild bevinden zich twee hoge schoorstenen die geplaatst zijn terzijde van twee in het midden gelegen dakkapellen. Deze dakkapellen hebben elk dubbele vierruits draairamen. In het achterschild bevindt zich rechts halverwege het dakschild

een hoge schoorsteen. In het midden een in de achtergevel uitgemetselde de bakgootdoorbrekende smalle hoge schoorsteen. Het linkerzijschild heeft rechts een niet oorspronkelijke kleine dakkapel. In het achterschild bevinden zich twee brede niet oorspronkelijke dakkapellen. De gevels worden afgesloten door een, met uitzondering van de voorgevel, omlopende eenvoudige gootlijst. De dakoverstekken boven de twee puntgevels van de voorgevel worden gedragen door gesneden korbelen en hebben in de top een sierspantje met in ajour uitgevoerde houten driehoekige vullingen bekroond door een fraaie makelaar (de laatste is bij nr.51 verdwenen). De gevels worden verlevendigd door drie omlopende in gele verblendsteen uitgevoerde drielaags speklagen (ter hoogte van de wisseldorpels van de begane grond ramen, ter hoogte van de vensterdorpels en strekken van de verdiepingsvensters). De vensters in voor- en zijgevels worden afgesloten door blinde segmentboogjes. In de achtergevel worden de vensters afgesloten door een strek. Het pand heeft een pleisterde plint. Aan de achterzijde van het pand bevinden zich de uitgebouwde en deels gewijzigde en van een aanbouw (nr.53) voorziene bijkeukens van één bouwlaag onder een plat dak.

Voorgevel:

Symmetrisch ingedeelde gevel. De gevels van beide woonhuizen zijn gespiegeld ten opzichte van elkaar. De gevel heeft vier traveeën waarvan de buitenste door puntgevels afgesloten traveeën de helft breder zijn dan de twee middelste traveeën waarin zich de ingangspartijen bevinden. De grens tussen beide woonhuizen wordt gevormd door een uitgemetselde muurdam die uiteindelijk de dakgoot doorbreekt en iets hoger bekroond wordt door een kunststenen dekplaat met bal.

De linker- en rechtertravee hebben op de begane grond een recht gesloten serre, op een uitgemetselde door geglazuurde profielstenen afgesloten plint. Ze zijn voorzien van een driezijdig afgeplat overstekend schilddakje op houten klossen waarvan de bovenzijde als balkon fungeert. De serre's hebben aan de voorzijde schuifdeuren. De bovenlichten van de rechter serre is nog voorzien van in de kleuren groen, geel, oranje en lichtblauw uitgevoerd Jugendstil glas-in-lood met een geometrische indeling en voorstellingen van bomen. Het glas-in-lood in de linker serre is verdwenen. De huidige bewoonster heeft aan de binnenzijde van de van transparant glas voorziene bovenlichten een glas-in-lood imiterende beschildering aangebracht zodat de eenheid enigszins hersteld is. De verdieping bevat boven beide serre's een fraaie gesneden houten balkonbalustrade.

De balkons hebben dubbele deuren en 12-ruits bovenlichten en ter weerszijden persiënnes die ter hoogte van het kalf van een decoratief plaatje met diagonale groot raam). De tweede en derde travee hebben ieder op de begane grond een ingang met hardstenen stoep en paneeldeur met kussenpanelen alsmede twee glasruiten waarvoor smeedijzeren roosters. Boven de deuren bevinden zich bovenlichten met glas-in-lood als in de serre's. Boven de iedere ingang bevindt zich een smeedijzeren luifel met glasvullingen. De licht vooruitspringende, van pseudo-vakwerk voorziene verdieping, heeft in iedere travee een enkelruits schuifraam met een 8-ruits bovenlicht.

Linker zijgevel:

Asymmetrisch ingedeelde gevel. Geheel rechts bevindt zich op de begane grond een venster met T-schuifraam met een 8-ruits bovenlicht. Het venster heeft ter weerszijden persiënnes. Hierboven, op de verdieping, een smaller venster voorzien van een stolpraam waarboven een enkelruits bovenlicht. In het midden op de verdieping een smal venster voorzien van een 2-ruits schuifraam waarboven een 4-ruits bovenlicht. Het venster heeft aan de rechterzijde een persienne.

Achtergevel:

Symmetrisch ingedeelde achtergevel. De tweedeling van het pand wordt aangegeven door een in het midden uitgebouwd blok dat de bijkeukens bevat waarboven zich een uitgemetselde schoorsteen bevindt op de grens tussen de twee woonhuizen.

Ter weerszijden van het schoorsteenkanaal op de verdieping bevinden zich twee vierruits schuiframen met achtruits bovenlichten en een tweeruits schuifraam met een vierruits bovenlicht. Direct naast het schoorsteenkanaal bevindt zich aan iedere zijde een klein vierkant raampje.

De indeling van de begane grond heeft in beide panden wijzigingen ondergaan.

Oorspronkelijk bevonden respectievelijk geheel links en geheel rechts een serre of veranda met dubbele openslaande deuren. Nr. 53 heeft nog de oorspronkelijke muuropening en een zestienruits bovenlicht boven de gewijzigde deuren.

Rechter zijgevel:

Asymmetrische gevelindeling. Geheel links op de begane grond een venster voorzien van een T-schuifraam met een achtruits bovenlicht en ter weerszijden persiennes. De verdieping bezit op de verdieping in het midden een smal venster voorzien van een tweeruits schuifraam met een vierruits bovenlicht en een persienne.

Interieur:

De woonhuizen bezitten nog veel oorspronkelijke interieuronderdelen. De vestibule heeft een fraaie tegelvloer met neogotische ornamentiek, een betegelde lambrisering in Art Nouveau stijl en een bijzondere tocht pui met gesneden houten stijlen, een geprofileerd fronton alsmede zes geëts glasruiten voorzien van Art Nouveau motieven. Verder zijn er paneeldeuren met geprofileerde deuromlijstingen. De trappenhuisen zijn eveneens nog oorspronkelijk. In de kamers en suite op de begane grond bevinden zich marmeren schoorsteenmantels, schuifdeuren met panelen en bijzondere in Art Nouveau stijl geornamenteerde stucplafonds.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- Het pand vormt als hoekpand een belangrijk element in het straatbeeld (situeringswaarde).
- Het pand is van groot belang als onderdeel van de villabebouwing van voor 1940 aan de Rozendaalselaan in zijn totaliteit en in het bijzonder als onderdeel van de markante villabebouwing uit de periode 1900-1910 in het tussen de Wilhelmina straat en de Da Costalaan gelegen deel van de Rozendaalselaan (ensemblewaarde).

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de bijzonder gaaf bewaarde fraaie detaillering en het materiaalgebruik.
- als goed voorbeeld van een in rijke overgangsfarchitectuur uitgevoerde dubbele villa.
- als een voor gemeente Rheden belangrijk voorbeeld van het werk van de architect K. van Rijsse
- vanwege meerdere waardevolle en voor de gemeente Rheden zeldzame interieur onderdelen zoals de in Art Nouveau stijl uitgevoerde stucplafonds in de kamers en suite en de tegels in de vestibule.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1b, 1d, 2a, 2c, 2d en 2e. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Voorzijde - 2016

Foto: Drikus Wolsink / fotoclub Veluwezoom © CC BY-NC-ND